

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
w m.st. Warszawie

RWA-50/18/205/2000/DM

Warszawa, dn. 14 marca 2001 r.

DECYZJA Nr RWA – 11/2001

- I. Na podstawie art. 105 § 1 k.p.a., w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, umarza się postępowanie administracyjne wszczęte na wniosek Przedsiębiorstwa Inżynieryjno – Budowlanego LECH Agata Weronika Kraszewska w Piasecznie w sprawie nakazania Zakładowi Energetycznemu Warszawa – Teren S.A. w Warszawie (ZEW-T S.A.) zaniechania praktyki monopolistycznej określonej w art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz. U. z 1999 r. Nr 52, poz. 547 z późn. zm.) polegającej na nadużywaniu przez ZEW-T S.A. pozycji dominującej na rynku dostaw energii elektrycznej (poprzez narzucanie uciążliwych i przynoszących ZEW-T S.A. nieuzasadnione korzyści warunków umowy nr 41/97 o przyłączenie do wspólnej sieci urządzeń elektroenergetycznych z dnia 23 kwietnia 1997 r.)
- II. Na podstawie art. 105 § 1 k.p.a., w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, umarza się postępowanie administracyjne wszczęte na wniosek Przedsiębiorstwa Inżynieryjno – Budowlanego LECH Agata Weronika Kraszewska w Piasecznie w sprawie nakazania Zakładowi Energetycznemu Warszawa – Teren S.A. w Warszawie (ZEW-T S.A.) zaniechania praktyki monopolistycznej określonej w art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz. U. z 1999 r. Nr 52, poz. 547 z późn. zm.) polegającej na nadużywaniu przez ZEW-T S.A. pozycji dominującej na rynku dostaw energii elektrycznej poprzez narzucanie uciążliwych i przynoszących ZEW-T S.A. nieuzasadnione korzyści warunków umowy nr 68/98 o przyłączenie do wspólnej sieci urządzeń elektroenergetycznych z dnia 25 maja 1998 r.

UZASADNIENIE

W dniu 28 lutego 2000 r. wpłynął do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniosek Przedsiębiorstwa Inżynieryjno – Budowlanego LECH Agata Weronika Kraszewska w Piasecznie (zwanego dalej: Wnioskodawcą) o wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie nakazania Zakładowi Energetycznemu Warszawa – Teren S.A. w Warszawie (zwanemu dalej: ZEW-T) zaniechania praktyk monopolistycznych, polegających na narzucaniu Wnioskodawcy uciążliwych warunków umów, polegających na uzależnianiu przyłączenia do sieci od nieodpłatnego przekazywania na rzecz ZEW-T wybudowanych przez Wnioskodawcę urządzeń oraz na odmowie zwrotu dokonanych przez Wnioskodawcę nakładów, co stanowi naruszenie w art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów – Dz. U. z 1999 r. Nr 52, poz. 547 z późn. zm. (zwanej dalej: ustawą antymonopolową).

W uzasadnieniu wniosku Wnioskodawca podniósł, iż zawarł z ZEW-T dwie umowy dotyczące przyłączenia do sieci elektroenergetycznej budynków mieszkalnych wybudowanych przez Wnioskodawcę w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej:

1. umowę nr 41/97 z dnia 23 kwietnia 1997 r. o przyłączenie do wspólnej sieci urządzeń elektroenergetycznych;
2. umowę nr 68/98 z dnia 25 maja 1998 r. o przyłączenie do wspólnej sieci urządzeń elektroenergetycznych.

Na podstawie ww. umów Wnioskodawca przekazał nieodpłatnie na rzecz ZEW-T wybudowane przez siebie urządzenia elektroenergetyczne o wartości (na podstawie umowy nr 41/97) oraz zł (na podstawie umowy nr 68/98). Umowy te zostały przedstawione mu do podpisu bez możliwości negocjacji zapisów o nieodpłatnym przekazaniu urządzeń elektroenergetycznych.

Wnioskodawca podkreślił, iż opisana wyżej praktyka, tj. wymuszanie przez zakład energetyczny nieodpłatnego przekazywania urządzeń wybudowanych przez podmiot ubiegający się o przyłączenie do jego sieci - uznawana jest za monopolistyczną, czego potwierdzeniem jest orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 1998 r. (sygn.: I CKN 416/97).

Wobec ustalenia się linii orzecznictwa sądowego w powyższej kwestii, Wnioskodawca wezwał ZEW-T, pismem z dnia 7 lipca 1998 r., do zwrotu nakładów na budowę przekazanych urządzeń elektroenergetycznych. Odpowiedzią ZEW-T było jedynie zawiadomienie o przekazaniu sprawy właściwej komórce organizacyjnej. Stan taki trwa do chwili obecnej, co prowadzi do wniosku, iż ZEW-T nie zaprzestał zarzucanej mu praktyki.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w m.st. Warszawie (zwany dalej: organem antymonopolowym), pismem z dnia 28 marca 2000 r., zawiadomił o wszczęciu na wniosek Przedsiębiorstwa Inżynieryjno – Budowlanego LECH Agata Weronika

Kraszewska w Piasecznie postępowania administracyjnego w sprawie nakazania Zakładowi Energetycznemu Warszawa - Teren S.A. w Warszawie zaniechania praktyk monopolistycznych polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku dostaw energii elektrycznej poprzez:

1. narzucanie uciążliwych i przynoszących ZEW-T nieuzasadnione korzyści warunków umowy nr 41/97 o przyłączenie do wspólnej sieci urządzeń elektroenergetycznych z dnia 23 kwietnia 1997 r. - co może stanowić naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy antymonopolowej;
2. narzucanie uciążliwych i przynoszących ZEW-T nieuzasadnione korzyści warunków umowy nr 68/98 o przyłączenie do wspólnej sieci urządzeń elektroenergetycznych z dnia 25 maja 1998 r. - co może stanowić naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy antymonopolowej.

W odpowiedzi na powyższe zawiadomienie i stawiane we wniosku zarzuty, ZEW-T podniósł, iż w przedmiotowej sprawie brak jest podstaw do uznania, iż stosuje on praktyki monopolistycznych.

ZEW-T zwrócił uwagę, iż wydając Wnioskodawcy techniczne warunki zasilania (pismo z dnia 7 lipca 1995 r., znak: TK/2857/95) dla Osiedla Mieszkaniowego przy ul. Młynarskiej i ul. Lipiny Królewskie w Piasecznie, zawarł w nich pkt 6 stanowiący, iż przed przystąpieniem do wykonania inwestycji należy w ZEW-T spisać umowę dotyczącą współrealizacji inwestycji. Uznał bowiem, że kwestią podstawową dla obydwu stron jest wyraźne określenie w formie umowy zasad realizacji i finansowania potrzebnej inwestycji. Rozmowy stron dotyczące finansowania inwestycji umożliwiłyby ZEW-T dokonanie rachunku ekonomicznego i podjęcie decyzji o ewentualnym sposobie współfinansowania. Mimo to Wnioskodawca nie kontaktował się z ZEW-T aż do roku 1997, kiedy to zwrócił się z żądaniem natychmiastowego przyłączenia zrealizowanej inwestycji do sieci wspólnej. Tak więc to Wnioskodawca postawił ZEW-T przed faktem dokonanym, a tym samym zmusił go do przejęcia zrealizowanej, bez żadnych wspólnych uzgodnień, inwestycji.

Techniczne warunki przyłączenia Wnioskodawca zrealizował w większej części samodzielnie i w związku z tym dokonano przyłączenia i podpisano umowę nr 41/97. Wnioskodawca podpisując powołaną umowę nie wnosił żadnych zastrzeżeń i nie wyraził chęci podjęcia jakichkolwiek negocjacji. Po zrealizowaniu końcowego etapu inwestycji Wnioskodawca zwrócił się do ZEW-T i dnia 25 maja 1998 r. podpisano umowę przyłączeniową nr 68/98.

ZEW-T podniósł ponadto, iż należy uwzględnić koszty poniesione przez niego w związku z przyłączeniem wybudowanego przez Wnioskodawcę osiedla, których łączna kwota wyniosła ... zł. W jego opinii został więc zachowana zasada ekwiwalentności świadczeń.

W kolejnych pismach (z dnia 7 lipca 2000 r. i z dnia 15 listopada 2000 r.) ZEW-T podnosił dodatkowo, iż oceniając jego działania w aspekcie przejmowania urządzeń wybudowanych przez Wnioskodawcę, należy - przy badaniu zachowania zasad ekwiwalentności świadczeń - uwzględnić okres zwrotu nakładów inwestycyjnych. Mający powyższe na uwadze wykazywał, iż okres zwrotu poniesionych przez ZEW-T nakładów dla przedmiotowej inwestycji (wynoszący według stosownych wyliczeń ok. 14 lat) jest znacznie dłuższy od średniego okresu zwrotu jaki funkcjonuje na rynkach poddanych konkurencji. Co potwierdza - w opinii

ZEW-T – fakt, iż w przypadku przedmiotowej inwestycji została zachowana zasada ekwiwalentności świadczeń, a tym samym nie uzyskał on nieuzasadnionych korzyści. Tym samym brak jest podstaw do zarzucenia ZEW-T stosowania praktyki monopolistycznej określonej w art. 5 ust 1 pkt 6 ustawy antymonopolowej.

Wnioskodawca w toku postępowania podtrzymywał swoje stanowisko zawarte we wniosku. W jego opinii (pismo z dnia 25 sierpnia 2000 r.) treść wywodów ZEW-T nie powinna wpływać na kwalifikację spornych umów jako zawartych pod wpływem stosowania praktyki monopolistycznej. Mogą one jedynie mieć znaczenie dla szczegółowych rozliczeń stron, co jednak w opinii Wnioskodawcy, nie jest przedmiotem niniejszego postępowania. Wnioskodawca zwrócił ponadto uwagę, iż wbrew twierdzeniom ZEW-T, nie było jego zamiarem zawarcie umowy o wspólnym finansowaniu inwestycji. Zdaniem Wnioskodawcy można przyjąć, że wobec powszechnie stosowanego nieodpłatnego przejmowania urządzeń, ZEW-T nie prowadził wówczas żadnej analizy wzajemnych kosztów ponoszonych przez obie strony. Nie istniała też zgodna wola stron, co do współfinansowania inwestycji. Wręcz przeciwnie, ze sformułowań obu umów, jednoznacznie wynika, że przekazanie urządzeń miało polegać na nieodpłatnym uzyskaniu przez ZEW-T ich własności.

Organ antymonopolowy ustalił i zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 105 § 1 k.p.a., gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania.

Jak ustalono w toku postępowania Wnioskodawca otrzymał pismem z dnia 7 lipca 1995 r., ustalone przez ZEW-T, warunki o sygnaturze TK 2857/95 dotyczące przydziału mocy i technicznych warunków zasilania dla Osiedla Mieszkaniowego przy ul. Młynarskiej i ul. Lipiny Królewskie w Piasecznie, budowanego przez Wnioskodawcę. W oparciu o wydane warunki Wnioskodawca wybudował własnym kosztem i staraniem urządzenia elektroenergetyczne tj.: dwie stacje transformatorowe typu MST Kombi – 20/630, linię kablową SN–15kV o długości 1300 m oraz linię kablową nn 0,4 kV o długości 1340 m. Po zakończeniu inwestycji Wnioskodawca zwrócił się w 1997 r. do ZEW-T o przyłączenie wybudowanej infrastruktury do jego sieci elektroenergetycznej. W efekcie doszło w dniu 23 kwietnia 1997 r. do podpisania umowy nr 41/97 o przyłączenie do wspólnej sieci urządzeń elektroenergetycznych. Na mocy tej umowy Wnioskodawca został zobowiązany do nieodpłatnego przekazania wybudowanych urządzeń elektroenergetycznych, a ZEW-T do przyłączenia ich do wspólnej sieci.

Kontynuując inwestycje budowlane Wnioskodawca przygotował, w oparciu warunki techniczne TK 2857/95, infrastrukturę elektroenergetyczną dla kolejnych budynków. Po zrealizowaniu końcowego etapu inwestycji (w ramach której wybudowano: stację transformatorową typu KOMBI 20/630, linię kablową SN–15kV

o długości 387 m oraz linię kablową nn 0,4 kV o długości 495 m) Wnioskodawca zwrócił się do ZEW-T o przyłączenie do sieci wykonanych urządzeń i w dniu 25 maja 1998 r. podpisana została pomiędzy ZEW-T i Wnioskodawcą umowa nr 68/98 o przyłączenie do wspólnej sieci ww. urządzeń.

Wnioskodawca w swym wniosku o wszczęcie postępowania administracyjnego (złożonym w Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów w dniu 28 lutego 2000 r.) zarzucił ZEW-T narzucenie mu uciążliwych i przynoszących ZEW-T nieuzasadnione korzyści warunków:

1. umowy nr 41/97 z dnia 23 kwietnia 1997 r.
2. umowy nr 68/98 z dnia 25 maja 1998 r.

dotyczących nieodpłatnego przekazania na majątek ZEW-T wybudowanych własnym kosztem i staraniem Wnioskodawcy urządzeń elektroenergetycznych.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy antymonopolowej nie wszczyna się postępowania, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano stosowania praktyki monopolistycznej, upłynął rok.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Antymonopolowego (patrz: wyrok SA z dnia 27 września 2000 r. – sygn. akt XVII Ama 97/99) w odniesieniu do praktyki monopolistycznej wskazanej w art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy antymonopolowej polegającej na narzucaniu uciążliwych warunków umów o trwaniu praktyki można mówić jedynie do czasu zawarcia przez strony umowy zawierający taki warunek. Po zawarciu umowy nie można już mówić o „narzucaniu”, bowiem w tym czasie uciążliwy warunek już stał się treścią umowy. W dacie zawarcia umowy wystąpiły również jej skutki w postaci zobowiązań powstałych w majątku stron, a zwłaszcza podmiotu, któremu uciążliwy warunek został narzucony. Pokrzywdzony przez stosowanie praktyk ma zatem najpóźniej w dacie zawarcia umowy pełną świadomość, co do ewentualnego uciążliwego charakteru warunków zawartej umowy i ma możliwość podjęcia działań chroniących jego prawa.

Instytucja przedawnienia wskazana w art. 21 ust. 1 ustawy antymonopolowej zakreślając czas, w którym może być wszczęte postępowanie o przeciwdziałanie praktykom monopolistycznym, służy w oczywisty sposób zasadzie ochrony pewności obrotu i realnego wykonywania umów. Prawo do ochrony przed nadużyciem pozycji dominującej jest zatem w sposób wyraźny zakreślony w czasie.

W świetle powyższego, w niniejszej sprawie początkiem biegu terminu, o jakim mowa jest w art. 21 ust. 1 ustawy antymonopolowej, będzie:

- dla praktyki dotyczącej narzucania uciążliwych warunków umowy nr 41/97 - dzień 23 kwietnia 1997 r.
- dla praktyki dotyczącej narzucania uciążliwych warunków umowy nr 68/98 - dzień 25 maja 1998 r.

A zatem, zgodnie z powoływanym wyżej przepisem, postępowanie powinno zostać wszczęte: w odniesieniu do umowy nr 41/97 do dnia 31 grudnia 1998 r., w odniesieniu do umowy nr 68/98 do dnia 31 grudnia 1999 r.

Tymczasem stosowny wniosek o wszczęcie postępowania administracyjnego dotyczący powyższych kwestii, którego dzień doręczenia organowi administracji publicznej (stosownie do art. 61 § 3 k.p.a.) jest datą wszczęcia postępowania na żądanie strony – wpłynął do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów dopiero w dniu 28 lutego 2000 r., a więc z przekroczeniem przewidzianego w ustawie terminu.

Oznacza to, iż w rozpatrywanej sprawie nastąpiło przedawnienie możliwości podjęcia przez Urząd działań przewidzianych w ustawie antymonopolowej.

Warto przy tym zwrócić uwagę, iż już w momencie podpisywania umowy, Wnioskodawca uznał, iż zawiera ona uciążliwe warunki. Świadczy o tym pismo z dnia 7 lipca 1998 r. skierowane do ZEW-T, w którym Wnioskodawca podkreślił, iż „wymuszanie nieodpłatnego przekazania ww. urządzeń jest niezgodne z obowiązującym w Polsce prawem”, powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego. Mimo to nie wystosował do organu antymonopolowego żądania wszczęcia postępowania w sprawie nakazania ZEW-T zaniechania praktyk monopolistycznych.

Biorąc powyższe pod uwagę orzeczono jak w sentencji.

Od decyzji niniejszej przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji, za pośrednictwem niniejszej Delegatury.

DYREKTOR
Delegatury w n.s.j. Warszawa
Krzysztof Król

Otrzymują:

Pan

Zbigniew Basak

Pełnomocnik PIB LECH

Kancelaria

ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. nr 11

02-366 Warszawa

Zakład Energetyczny

Warszawa -Teren S.A. w Warszawie

ul. Marsa 95

04-470 Warszawa